

5 Przykładowe przedmiotowe zasady oceniania z biologii zakres podstawowy

I. Podstawa prawna:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2017 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U.2017, poz. 1534).
2. Rozporządzenie MEN z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla czteroletniego liceum ogólnokształcącego i pięcioletniego technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. z 2018, poz. 467).
3. Statut szkoły – w tym zasady wewnątrzszkolnego oceniania.

II. Cele oceny:

1. Informowanie ucznia oraz jego rodziców (opiekunów prawnych) o poziomie osiągniętych przez ucznia celów edukacyjnych i o postępach w nauce.
2. Poznanie przez ucznia własnych możliwości.
3. Umożliwienie nauczycielowi doskonalenia organizacji, metod oraz technik pracy z uczniem.
4. Pomoc w samodzielnym planowaniu rozwoju intelektualnego ucznia.
5. Motywowanie ucznia do wyťažonej pracy.
6. Stymulowanie rozwoju ucznia i motywowanie go do dalszego rozwoju.
7. Kształtowanie umiejętności samooceny ucznia.
8. Rozwijanie zainteresowań z zakresu biologii u ucznia.
9. Rozwijanie i wspieranie umiejętności i kreatywności ucznia.
10. Wyciąganie wniosków z dotychczasowej pracy ucznia i nauczyciela.
11. Określanie przygotowania i predyspozycji ucznia do dalszej nauki.

III. Główne cele edukacyjne zawarte w podstawie programowej w zakresie podstawowym:

1. Pogłębianie wiedzy dotyczącej budowy i funkcjonowania organizmu człowieka.
2. Kształcenie rozumienia zjawisk i procesów wpływających na różnorodność biologiczną, także w kontekście ewolucyjnym.
3. Integrowanie wiedzy o zjawiskach i procesach zachodzących na różnych poziomach organizacji życia, prowadzące do wyjaśniania ich złożoności oraz zrozumienia relacji między organizmami, a także między organizmem a środowiskiem.
4. Przygotowanie ucznia zarówno do samodzielnego, jak i zespołowego rozwiązywania problemów badawczych.
5. Kształtowanie umiejętności krytycznej analizy wyników doświadczeń i obserwacji oraz formułowania wniosków.
6. Nabywanie umiejętności posługiwania się podstawowymi technikami laboratoryjnymi oraz poznawanie

metod badawczych związanych z obserwacjami i doświadczeniami.

7. Rozwijanie umiejętności korzystania z różnorodnych zasobów wiadomości i krytycznego odnoszenia się do dostępnych źródeł informacji.
8. Zapoznanie ucznia z praktycznymi zastosowaniami nauk biologicznych.

IV. Obowiązkowe podręczniki szkolne:

1. *Biologia na czasie*, części 1–3, zakres podstawowy, Wydawnictwo Nowa Era.

V. Ogólne zasady oceniania szkolnego:

1. Oceny wystawione przez nauczyciela są jawne dla ucznia oraz jego rodziców (opiekunów prawnych).
2. Oceny z biologii są wpisywane do dziennika elektronicznego na bieżąco, a w przypadku różnych form prac pisemnych – nie później niż dwa tygodnie od dnia ich przeprowadzenia.
3. Wpisanie oceny do dziennika elektronicznego jest równoznaczne z poinformowaniem ucznia oraz jego rodziców (opiekunów prawnych) o uzyskanej ocenie.
4. Nauczyciel może sprawdzać wiedzę i umiejętności ucznia poprzez następujące kategorie ocen:
  - a) praca klasowa,
  - b) sprawdzian,
  - c) kartkówka,
  - d) odpowiedź ustna,
  - e) praca domowa,
  - f) aktywność na lekcji,
  - g) przygotowanie i przedstawienie prezentacji,
  - h) sprawozdania,
  - i) sukcesy uczniowskie,
  - j) inne.
5. Wagi ocen w dzienniku elektronicznym:

• prace klasowe	10
• sukcesy	10
• sprawdziany	9
• kartkówki	7
• odpowiedź ustna	6
• aktywność na lekcji	3
• prezentacje	6
• sprawozdanie	5
• prace domowe	4
• inne	ocena kształtująca
6. Zgodnie z zasadami wewnątrzszkolnego oceniania w szkole zostały ustalone przedziały procentowe dla poszczególnych kategorii oceniania:

• celujący	95%–100%
• bardzo dobry	83%–94%
• dobry	70%–82%
• dostateczny	51%–69%
• dopuszczający	40%–50%
• niedostateczny	poniżej 40%

7. Każda ocena wpisana do dziennika elektronicznego powinna mieć określoną tzw. wagę. W przypadku prac pisemnych przy ocenie powinien być zapisany zakres materiału, który obejmowała dana praca.
8. Przy wystawianiu ocen cząstkowych i śródrocznych dopuszcza się stosowanie plusów (+) i minusów (-). Oceny roczne są wystawiane bez plusów (+) i minusów (-). W trakcie semestru nauczyciel powinien wystawić:
  - a) co najmniej trzy oceny cząstkowe (w tym przynajmniej jedną za pracę klasową lub sprawdzian) – przy jednej godzinie zajęć w tygodniu,
  - b) co najmniej pięć ocen (w tym, co najmniej dwie z prac klasowych lub sprawdzianów) – przy dwóch godzinach lekcyjnych w tygodniu,
  - c) pięć i więcej ocen – przy realizacji większej niż dwóch godzin lekcyjnych tygodniowo.
9. Uczeń ma prawo do zgłoszenia nieprzygotowania do lekcji, jednak musi to zrobić na początku zajęć. Zgłoszenie nieprzygotowania obejmuje prawo do zwolnienia z odpowiedzi ustnej, oceny prac domowych i z niezapowiedzianych kartkówek. Nie zwalnia ono jednak z prac klasowych i sprawdzianów, których termin został wcześniej wyznaczony. Przy realizacji jednej godziny biologii w tygodniu uczeń ma prawo do jednokrotnego zgłoszenia nieprzygotowania w semestrze, natomiast w przypadku dwóch lub większej liczby godzin w tygodniu do dwukrotnego zgłoszenia nieprzygotowania do lekcji w semestrze. Zgłoszenie nieprzygotowania nie zwalnia ucznia z aktywności podczas lekcji. W przypadku, gdy uczeń nie zgłosił nieprzygotowania na początku lekcji i nie wykonał pracy domowej lub nie zna wiadomości z ostatnich lekcji, może otrzymać ocenę niedostateczną.
10. Uczeń ma obowiązek prowadzenia zeszytu przedmiotowego. Zeszyt powinien być prowadzony systematycznie i schludnie. W przypadku nieobecności w szkole uczeń powinien uzupełnić notatki z lekcji i odrobić w nim zadaną pracę domową. Zeszyt nie podlega ocenie, ale jeśli jest prowadzony właściwie, nie zawiera błędów merytorycznych i ortograficznych, może być podstawą do wystawienia raz na semestr oceny cząstkowej z kategorii aktywność na lekcji.
11. Uczeń, który opuścił więcej niż 50% zajęć z biologii w semestrze, może być nieklasyfikowany na koniec semestru lub na koniec roku szkolnego.
12. Jeżeli uczeń nie stawiał się z przyczyn usprawiedliwionych, losowych na zapowiedzianą pracę klasową lub sprawdzian, powinien napisać go w terminie dwóch tygodni, jednak nie podczas swoich obowiązkowych zajęć. Uczeń jest zobowiązany do uzgodnienia z nauczycielem dokładnego terminu poprawy w wyznaczonym terminie dwóch tygodni.
13. Jeżeli uczeń nie pisał zapowiedzianej pracy pisemnej w wyznaczonym terminie, w dzienniku elektronicznym nauczyciel wpisuje mu minus (-). W przypadku, gdy uczeń napisze wskazany sprawdzian czy pracę klasową w ciągu dwóch tygodni od momentu wpisania minusa (-), nauczyciel jest zobowiązany wpisać nową ocenę z danej partii materiału razem z wcześniejszym minusem (-). Minus (-) nie ma wagi.
14. Zapowiedziane prace klasowe nie powinny być – wyłączyszy szczególnie ważne powody – przekładane na inny termin. Jeżeli zmiana terminu nastąpi z winy lub na prośbę uczniów, to wcześniejsze ustalenia tracą moc.
15. W przypadku nieobecności nauczyciela w dniu zapowiedzianego sprawdzianu, jego termin zostaje przesunięty na pierwszą lekcję z daną klasą po powrocie nauczyciela do pracy.
16. Niewykonana lub źle wykonana praca nadobowiązkowa nie może być podstawą do wystawienia uczniowi oceny niedostatecznej.
17. Prace pisemne napisane nieczytelnie lub rażąco nieestetycznie nie podlegają sprawdzeniu – z wyjątkiem tych uczniów, którzy mają opinię o dysfunkcjach.
18. Wszystkie prace pisemne muszą być ocenione w terminie nie dłuższym niż dwa tygodnie. Sprawdzone, ocenione i omówione prace oraz inna dokumentacja dotycząca oceniania ucznia jest udostępniona do wglądu uczniowi lub jego rodzicom (prawnym opiekunom). Nauczyciel przechowuje prace klasowe do końca zajęć lekcyjnych w danym roku szkolnym. Na prośbę ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów) nauczyciel powinien uzasadnić wystawioną ocenę.
19. W przypadku, gdy uczeń chce uzyskać wyższą ocenę roczną niż przewidywana, może napisać pracę poprawkową z materiału przerabianego w ciągu roku szkolnego niezwłocznie (w ciągu dwóch dni roboczych) po uzyskaniu informacji o przewidywanej ocenie – po konsultacji z nauczycielem biologii. Jeżeli na koniec pierwszego semestru uczeń otrzymał ocenę wyższą niż przewidywana ocena roczna, to praca poprawkowa powinna zawierać tylko zadania z zakresu materiału przerabianego w drugim semestrze. O podwyższenie oceny z biologii może ubiegać się uczeń, który nie opuścił bez usprawiedliwienia żadnej godziny lekcyjnej tego przedmiotu oraz którego średnia ważona z liczb wyrażających oceny cząstkowe z danego przedmiotu jest wyższa niż liczba wyrażająca ocenę proponowaną przez nauczyciela.
20. Przy ustalaniu oceny semestralnej i rocznej uwzględnia się dodatkowo szczegółowe zasady:
  - Ocena semestralna i roczna jest średnią ważoną, obliczaną automatycznie w dzienniku elektronicznym.
  - Średnia ważona jest oceną wyjściową i można ją podwyższyć, proponując uczniowi napisanie pracy zaliczeniowej z wybranej przez nauczyciela partii materiału.

VI. Kategorie oceniania i zasady ich stosowania

Kategoria	Opis	Dodatkowe uwagi dotyczące przeprowadzania
Praca klasowa	Praca pisemna – praca samodzielna, obejmująca treści i umiejętności z jednego działu lub praca sprawdzająca półroczna/roczna. Czas pracy z arkuszem zadań to jedna godzina lekcyjna. Waga oceny: 10.	Praca klasowa jest zapowiedziana w dzienniku elektronicznym co najmniej z tygodniowym wyprzedzeniem. Jest obowiązkowa. W przypadku otrzymania oceny niedostatecznej, uczeń ma obowiązek poprawy pracy.
Sprawdzian	Praca pisemna – praca samodzielna, obejmująca treści dotyczące mniejszej partii materiału niż praca klasowa, trwająca jedną godzinę lekcyjną. Waga oceny: 9.	Termin sprawdzianu powinien być zapowiedziany z tygodniowym wyprzedzeniem. Jest obowiązkowy. W przypadku otrzymania oceny niedostatecznej, uczeń ma obowiązek poprawy sprawdzianu.
Kartkówka	Kartkówka – praca samodzielna w formie pisemnej, obejmująca bieżące treści przerabiane na maksymalnie trzech ostatnich lekcjach. Zwykle trwa od 10 do 25 minut. Waga oceny: 7.	W zależności od stopnia trudności zagadnień, które zostały objęte kartkówką, nauczyciel może zastosować różne progi procentowe na poszczególne oceny, ale nie powinny być one niższe od tych, które obowiązują w zasadach wewnątrzszkolnego oceniania. Kartkówka nie musi być zapowiedziana przez nauczyciela. Ocena z kartkówki nie może być poprawiana. W przypadku nieobecności ucznia na lekcji, podczas której była kartkówka, nauczyciel może na kolejnych zajęciach odpytać ucznia z tej samej partii materiału, który był sprawdzany na kartkówce.
Odpowiedź ustna	Odpowiedź ustna – sprawdzenie wiadomości ucznia w formie ustnej wypowiedzi. Uczeń odpowiada, siedząc w swojej ławce lub stojąc przy tablicy. Uczeń może być bez zapowiedzi wezwany do odpowiedzi obejmującej bieżące tematy omawiane na dwóch poprzednich godzinach lekcyjnych. Waga oceny: 6.	Ocenie podlega umiejętność posługiwania się językiem biologicznym, stosowania właściwej terminologii, umiejętność wnioskowania, uogólniania, umiejętność argumentowania, rozumienie omawianych treści.
Praca domowa	Obejmuje zadania wykonane w domu, w zeszyte przedmiotowym lub w innej formie wskazanej przez nauczyciela. Na ocenę ma wpływ zarówno zawarta treść merytoryczna, jak i staranność wykonania pracy. Nauczyciel może sprawdzić daną pracę wszystkim uczniom w klasie lub tylko wybranym. Waga oceny: 4.	Za zadanie domowe uczeń może otrzymać ocenę w skali od 1 do 6 albo tylko same plusy (+) lub same minusy (-). Każde pięć plusów (+) zdobytych za prace domowe konwertuje się w dzienniku elektronicznym w ocenę bardzo dobrą. Natomiast trzy minusy (-) zostaną przekonwertowane w ocenę niedostateczną. W sytuacji, gdy uczeń oddał do oceny pracę domową napisaną niesamodzielnie (ściągniętą) lub dokonał plagiatu z internetu, otrzymuje ocenę niedostateczną. Natomiast jeżeli uczeń zgłosił nieprzygotowanie na początku lekcji, ponieważ nie miał wykonanej pisemnej pracy domowej, ma obowiązek jej odrobienia na najbliższe zajęcia. W przypadku, gdy uczeń po raz kolejny nie odrobił zaległej pracy domowej, otrzymuje ocenę niedostateczną.
Aktywność na lekcji	Obejmuje widoczne zaangażowanie ucznia na zajęciach. Liczy się nie tylko chęć częstego wypowiadania się na lekcji, lecz także merytoryczność wypowiedzi ucznia. Waga oceny: 3.	Uczeń może wypowiedzieć się na zajęciach tylko raz lub dwa razy. Gdy odpowiada trafnie, rzeczowo, wykazuje wysoki poziom merytoryczny – otrzymuje ocenę pozytywną. W zakresie tej kategorii uczeń może otrzymać ocenę od 2 do 6 lub tylko plusy (+). Każde pięć plusów (+) zdobytych na zajęciach konwertuje się w dzienniku elektronicznym w ocenę bardzo dobrą.
Przygotowanie i przedstawienie prezentacji	Uczeń może przygotować prezentacje w różnej formie, np. prezentacji multimedialnej, za pomocą przygotowanych samodzielnie materiałów. Uczeń ma określony czas na przygotowanie prezentacji, jednak nie może być on krótszy niż jeden tydzień. Waga oceny: 6.	Do przygotowania jednej prezentacji mogą zgłosić się maksymalnie dwie osoby – obie są zobowiązane do przedstawienia jej na forum klasy. Prezentacja nie może być tylko odczytaniem przygotowanego tekstu / odczytaniem tekstu z ekranu monitora (projektor). Ocenie podlega zgodność prezentacji z zadaniem, jej poziom merytoryczny, poprawność językowa, posługiwanie się właściwym słownictwem, odpowiednia dykcja, przestrzeganie granic wyznaczonego czasu. Ważna jest również pomysłowość przedstawienia zagadnień. Uczeń może otrzymać ocenę od 3 do 6. Jeżeli uczeń zgłosi się do przygotowania prezentacji, nie wykona jej w wyznaczonym terminie i nie przedstawi jej na forum klasy, otrzymuje ocenę niedostateczną.

Kategoria	Opis	Dodatkowe uwagi dotyczące przeprowadzania
Sprawozdanie	Obejmuje wykonanie pisemnej pracy dotyczącej opisu przebiegu określonych zajęć, w których uczeń uczestniczył dodatkowo, np. w wykładach, zajęciach laboratoryjnych na uczelni czy innych formach zajęć pozalekcyjnych. Waga oceny: 5.	Przy ocenie oprócz strony merytorycznej brana jest pod uwagę staranność wykonania tego sprawozdania. Uczeń może otrzymać ocenę od 2 do 6 i jest zobowiązany oddać sprawozdanie w wyznaczonym terminie. Jeżeli uczeń nie przyniesie sprawozdania do dnia wyznaczonego na oddanie pracy, otrzymuje ocenę niedostateczną. Jeżeli wykonane sprawozdanie okaże się pracą wykonaną niesamodzielnie (ściągniętą), uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
Sukcesy uczniowskie	Każdy sukces ucznia osiągnięty w konkursach przedmiotowych, olimpiadach czy innych formach rywalizacji naukowej jest oceniany, zarówno w formie ustnej, jak i na forum klasy czy szkoły. Waga oceny: 10.	Uczeń może otrzymać ocenę w skali od 4 do 6.
Inne	Obejmuje dodatkowe sposoby sprawdzenia wiedzy i umiejętności, w zależności od tego, na jakim poziomie edukacyjnym znajduje się uczeń. Kategoria ta może obejmować: a) diagnozę na wejściu i wyjściu (na początku nauki w szkole średniej i po każdej klasie), b) wyniki nauczania zlecone przez dyrekcję szkoły. Ocena nie ma wagi – jest to ocena kształtująca.	Pełnią funkcję jedynie informacyjną dla ucznia, jego rodziców (opiekunów) i nauczyciela na temat stanu wiedzy i umiejętności ucznia na danym etapie edukacyjnym. Wyniki są wpisywane do dziennika elektronicznego jako ocena kształtująca wyrażona w procentach.

VII. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny:

Szczegółowe wymagania edukacyjne z biologii na poszczególne oceny dla klas I–III są zawarte w tabeli, która stanowi osobny dokument.

VIII. Sprawy końcowe

Wszystkie kwestie nieuwzględnione w tym dokumencie regulują statut szkoły oraz obowiązujące przepisy prawa oświatowego.